

Checklist Beginsituatie in kaart – kinderopvang

Met deze checklist kun je in kaart brengen wat de kinderopvang op dit moment onderneemt om zich voor te bereiden op warme dagen en kinderen te beschermen tegen warmte.

De onderstaande tabel is niet exhaustief of richtinggevend bedoeld, maar is vooral een hulpmiddel om de beginsituatie in kaart te brengen. De checklist vertrekt vanuit een ideale situatie. Het zou dus kunnen dat je niet meteen een antwoord kunt geven op bepaalde vragen of dat ze niet van toepassing zijn. Omgekeerd heeft de kinderopvang misschien al initiatieven uitgewerkt die passen in een breder verhaal of beleid, en die verder gaan dan wat hier aangereikt wordt.

Vul de onderstaande tabel zo realistisch mogelijk in om een eerste zicht te krijgen op de sterktes en werkpunten. Op basis daarvan maak je dan een eerste selectie van mogelijke acties die je beleid op warme dagen verder helpen uitbouwen. Hoe beter de verschillende onderdelen op elkaar afgestemd zijn, hoe groter de kans op succes.

Wees voorbereid

	Goed	Kan beter	Aanpak nodig
Educatie en sensibilisatie			
De verantwoordelijke van de kinderopvang informeert het team bij de start van de waakzaamheidsfase.			
De kinderopvang bestelt in de waakzaamheidsfase folders en affiches van de campagne Warme Dagen.			
De verantwoordelijke zet 'warme dagen' op de agenda van het teamoverleg.			
De ouders worden bij een warmtewaarschuwing gesensibiliseerd om hun kinderen niet te warm gekleed naar de opvang te sturen (kleding aangepast aan de omgevingstemperatuur) en een petje of hoofddeksel mee te geven.			

De ouders worden bij een warmtewaarschuwing gesensibiliseerd om hun kinderen vooraf thuis in te smeren met zonnecrème.			
Omgevingsinterventies			
De verantwoordelijke houdt vanaf de waakzaamheidsfase het weerbericht in de gaten. De kinderopvang is ingeschreven op de mailinglijst van warmedagen.be en ontvangt waarschuwingmails voor warmteperioden.			
In de waakzaamheidsfase (lente) maakt de verantwoordelijke een inventaris op van beschikbare verkoelende materialen en beschermende materialen tegen de zon. Hij controleert of de kinderopvangplaats beschikt over voldoende: <ul style="list-style-type: none"> a. zonwerende materialen (folie, parasols), luifels ... b. mechanische of natuurlijke ventilatiemogelijkheden c. verkoelende materialen, zoals mobiele airco's, ijspacks, vochtige doeken, waterteilen, verplaatsbare zwembadjes en waterspeelgoed d. beschermende zonnecrème (tegen uv A- en uv B-straling), zonnepetjes of -hoedjes, zonnebrilletjes ... 			
De installatie en filters van het aircosysteem (indien aanwezig) worden vooraf in de lente nagekeken en gereinigd.			
Vanaf de lente worden alle ruimten in de kinderopvangplaats gecontroleerd op de aanwezigheid van werkende temperatuurmeters.			
Bij een warmtewaarschuwing vraagt de kinderopvang aan de ouders om een zwembroekje, badpakje of zwemluiers mee te brengen en extra luchtige kleding mee te geven om aan te trekken na waterspelletjes.			
Afspraken en regelgeving			
De verantwoordelijke van de kinderopvang maakt afspraken rond de samenstelling en taken van de werkgroep Warme Dagen.			
Voor de start van de waakzaamheidsfase stelt de werkgroep een gezondheidsplan Warme Dagen op (zie leidraad Gezondheidsplan Warme Dagen voor kinderen).			

Zorg en begeleiding			
Jonge kinderen krijgen op voorhand de kans om te wennen aan het dragen van een zonnebril en zonnehoedje of -petje.			
Jonge kinderen krijgen vóór een warmteperiode de kans om gedurende enkele dagen te wennen aan extra vochtinname.			
De kinderopvang vraagt aan de ouders van kinderen die medicatie nemen of er eventuele extra gevaren zijn bij warme dagen en of er acties ondernomen moeten worden (bv. meer drinken).			

Drink voldoende

	Goed	Kan beter	Aanpak nodig
Educatie en sensibilisatie			
Het team van de kinderopvang en de ouders worden gesensibiliseerd om zuigelingen en kinderen voldoende te laten drinken op warme dagen.			
De kinderverzorgers krijgen opleiding om symptomen van uitdroging bij kinderen te herkennen.			
Het team van de kinderopvang heeft de kennis en vaardigheden om uitdroging bij zuigelingen en jonge kinderen te voorkomen.			
Het team van de kinderopvang weet dat jonge kinderen onvoldoende hun drankbehoeften kenbaar kunnen maken en al uitgedroogd zijn wanneer ze erom vragen.			
Het team van de kinderopvang heeft de kennis en vaardigheden om zuigelingen en jonge kinderen voldoende te laten drinken op warme dagen.			
De kinderverzorgers en het keukenpersoneel weten hoe je op een gezonde manier water kunt pimpen.			
Het team van de kinderopvang wordt gesensibiliseerd om zelf het goede voorbeeld te geven en water te drinken in het bijzijn van kinderen en/of ouders.			
De kinderopvang informeert de ouders over het drinkbeleid tijdens warme dagen (bv. via het infoblad, per brief, op de website, mondeling).			

De kinderen worden er spelenderwijs (bv. via een knutselactiviteit, drinkbarometer, waterspel, waterliedje) bewust van gemaakt dat het belangrijk is om voldoende water te drinken.			
Het team van de kinderopvang weet dat een drinkbeleid en plasbeleid hand in hand gaan.			
Omgevingsinterventies			
Zuigelingen jonger dan 6 maanden krijgen alleen melkvoeding. Ze krijgen op warme dagen een extra fles om uitdroging te voorkomen en krijgen voeding op vraag: vroeger dan normaal of meer per fles.			
Baby's ouder dan 6 maanden drinken minimaal ½ liter melkvoeding, aangevuld met extra vocht bij warm weer. De keuze gaat naar gezonde dranken en gezoete dranken worden vermeden.			
Kinderen vanaf 1 jaar krijgen per dag minstens vier bekertjes water aangeboden van ongeveer 150 milliliter buiten de eetmomenten.			
De kinderen kunnen tijdens de dag op verschillende momenten water drinken.			
De kinderen krijgen altijd de kans om water bij te vragen.			
De kinderverzorgers voorzien af en toe waterijsjes of bieden extra fruit en groenten met veel vocht aan (bv. meloen, tomaat, komkommer).			
De kinderverzorgers sporen de kinderen actief en regelmatig aan om op verschillende momenten van de dag (buiten de eetmomenten) water te drinken.			
De kinderopvang beschikt over proper en voldoende sanitair op maat van jonge kinderen.			
De sanitaire ruimtes krijgen op warme dagen een extra schoonmaakbeurt.			
De kinderen mogen regelmatig en op hun aangeven naar het toilet gaan.			
Er is extra waakzaamheid en controle op het aantal natte luiers, de kleur van de urine ...			
Afspraken en regelgeving			
Er is in de kinderopvang een gezondheidsbeleid rond voldoende drinken.			
Er zijn afspraken met het team rond het aanmaken van flesvoeding en het gebruik van water. De kinderopvang hanteert daarbij de aanbevelingen van Kind en Gezin .			

Er zijn afspraken met het team en de ouders rond het drinkbeleid in de kinderopvang (bv. frisdranken en gesuikerde dranken meebrengen is verboden).			
Bij het gebruik van leidingwater is er voldaan aan alle voorwaarden (bv. vanaf 1 jaar, de ontluchtingstijd respecteren, geen loden leidingen). Meer info vind je in de Leidraad Omgevingsfactoren voor de Kinderopvang .			
Zorg en begeleiding			
Extra kwetsbare jonge kinderen worden nauwlettend in het oog gehouden voor tekenen van uitdroging.			
Bij tekenen van uitdroging wordt indien nodig een arts geraadpleegd.			
Er is een tijdelijk inzet van extra keukenpersoneel en verzorgers op warme dagen (bv. voor aangepaste menu's, extra drankenrondes bij de kinderen, toezicht).			

Hou het gebouw koel

	Goed	Kan beter	Aanpak nodig
Educatie en sensibilisatie			
Het team van de kinderopvang heeft de kennis en vaardigheden om de binnentemperatuur in de kinderopvang koel te houden en het binnenklimaat te beheren.			
De verantwoordelijken van de kinderopvang dragen kennis van koelingsmogelijkheden of hittewerende infrastructurele maatregelen.			
De verantwoordelijken van de kinderopvang weten of er al dan niet (lokaal) subsidiemogelijkheden bestaan voor (verbeterings)werken aan kinderopvangcentra in het kader van bescherming tegen hitte (bv. zonwering, isolatie, groendak).			
Omgevingsinterventies			
Bij nieuwbouw of renovatie van kinderopvangcentra wordt rekening gehouden met het aspect warme dagen.			

De kinderopvangplaats beschikt over effectieve zonwering (bv. buitenzonwering, luifels, parasols).			
De buitenruimten van de kinderopvang beschikken over voldoende schaduwmogelijkheden (bv. natuurlijke beschaduwingselementen, luifels, parasols).			
De kinderopvangplaats beschikt over natuurlijke beschaduwingselementen (bv. loofbomen, struiken).			
De aircosystemen (indien aanwezig) worden onderhouden en gebruikt volgens de aanbevelingen van de producent.			
Op regelmatige tijdstippen wordt de temperatuur in de verschillende ruimten in de kinderopvangplaats gecontroleerd.			
De verantwoordelijken voor het binnenklimaat laten het verschil tussen de binnentemperatuur in de leef- en slaapruidten en de buitentemperatuur niet te hoog oplopen.			
Er wordt voornamelijk geventileerd wanneer het buiten kouder is dan binnen.			
De kinderopvangplaats past nachtventilatie toe. (Er is aandacht voor inbraakbeveiliging.)			
Het gebruik van elektrische apparaten zoals kookplaten, ovens, tv's en verlichting wordt beperkt om opwarming te voorkomen.			
Afspraken en regelgeving			
Er is een verantwoordelijke aangeduid voor het binnenklimaat op warme dagen.			
Er zijn afspraken gemaakt met het team op welke manier de binnenruimten worden gekoeld, verlucht en geventileerd.			
Zorg en begeleiding			

Breng voldoende verkoeling bij kinderen

	Goed	Kan beter	Aanpak nodig
Educatie en sensibilisatie			
Het team van de kinderopvang heeft de kennis en vaardigheden om oververhitting bij jonge kinderen te voorkomen.			
De kinderverzorgers krijgen opleiding om symptomen van oververhitting te herkennen.			
Het team van de kinderopvang wordt gesensibiliseerd om zelf het goede voorbeeld te geven qua thermisch gedrag (bv. aangepaste, luchtige kledij, zonnepetje, zonnebril, schaduw opzoeken).			
De kinderen worden er spelenderwijs bewust van gemaakt dat het belangrijk is om zich voldoende te verkoelen, in de schaduw te spelen, een zonnepetje en een zonnebrilletje te dragen enzovoort.			
De kinderopvang sensibiliseert de ouders om tijdens het brengen of afhalen van de kinderen op geen enkel moment de kinderen in de auto achter te laten, ook niet voor even.			
De kinderopvang informeert de ouders over het gezondheidsplan Warme Dagen (bv. per brief, via het infoblad, op de website).			
De kinderopvangplaats hangt affiches op van de campagne Warme Dagen en verspreidt folders.			
Omgevingsinterventies			
De kinderverzorgers smeren de kinderen regelmatig in met zonnecrème.			
De kinderverzorgers zorgen er actief voor dat kinderen zo veel mogelijk in de schaduw verblijven. Er wordt over gewaakt dat de kinderen niet (te lang) in de zon spelen.			
De kinderverzorgers houden de kinderen buiten als het buiten koeler is dan binnen.			
De kinderverzorgers passen de intensiteit van zowel buiten- als binnenactiviteiten aan de omgevingstemperatuur aan. Ze zorgen voor voldoende rust en beperken lichamelijke inspanningen.			
De kinderverzorgers gebruiken een extra parasol op kinderwagens.			

De kinderverzorgers houden de kinderen op het heetst van de dag binnen.			
Het beddengoed en de slaapkledij worden aangepast aan de omgevingswarmte in de slaapkamers.			
Als de slaapkamers oververhit raken en onvoldoende gekoeld kunnen worden, slapen de kinderen in koelere ruimten of buiten in de schaduw.			
Afspraken en regelgeving			
Er zijn afspraken gemaakt op welke manier het team de kinderen buiten moet beschermen tegen warmte, zon en uv-stralen.			
Via het kinderopvangreglement, het heen-en-weerboekje of mondelinge communicatie worden afspraken gemaakt met de ouders rond aangepaste kledij, zonnehoedje of -petje, insmeren met beschermende zonnecrème ...			
Er zijn afspraken met het team rond het gebruik van verplaatsbare zwembadjes en teilen, toezicht en maatregelen om verdrinkingsgevaar te voorkomen, reinigen en verversen van het badwater ...			
Zorg en begeleiding			
De kinderverzorgers zijn alert voor symptomen van hittestress.			
De kinderverzorgers zijn uiterst waakzaam op oververhitting bij extra kwetsbare kinderen (bv. door medicatie, chronische ziekte).			
Er is een verhoogd toezicht bij zuigelingen en jonge kinderen tijdens slaapmomenten.			
Bij tekenen van uitdroging en oververhitting raadplegen de kinderverzorgers een arts.			
Er is een tijdelijke inzet van extra personeel of vrijwilligers tijdens warme dagen.			